

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Mt 20, 1 – 14

Text: Mt 20, 1

Neboť s královstvím nebeským je to tak, jako když jeden hospodář hned ráno vyšel najmout dělníky na svou vinici.

Na tomto Ježíšově podobenství vidíme, že Boží spravedlnost je nějaká jiná než ta naše lidská. Hospodář vůbec neodměňuje dělníky tak, jak by to měl dělat správný podnikatel. Tedy podle množství odvedené práce a zaslouženě. Ale protože víme, že v roli hospodáře je v tomto podobenství Pán Bůh, tak to nějak skousneme a říkáme si, že jeho jednání je asi spravedlivé. Jenže ono spravedlivé není. Spravedlnost opravdu vypadá jinak. Ano, hospodář je velkorysý i k těm posledním, ale není spravedlivý – protože v tom případě zase ti, kteří pracovali celý den, si přece jen zasloužili lepší ohodnocení. To se přece *musí* do něčeho promítnout, jestli někdo pracuje od nevidím do nevidím a druhý jde už po obědě domů. Nebo třeba podle hodnot, jaké kdo vytváří. Záchranář by měl určitě vydělat víc než majitel nočního klubu. Ale taková spravedlnost na světě není. A teď, že by se k tomu přidal i Pán Bůh? S tím nesouhlasím.

Podobenství nás chce zcela záměrně vyprovokovat k protestu. Hospodář v něm schválně jedná provokativně, protože ty poslední pracovníky vyplatí nejdřív, a tedy před očima všech ostatních, aby všichni viděli tu nespravedlnost na vlastní oči a aby je to opravdu pobouřilo. Jestliže máme pocit, že hospodář jedná nespravedlivě, dosáhl Ježíš svým podobenstvím toho, co chtěl. Abychom se s ním o Boží spravedlnost pohádali, jako ti uražení pracanti.

Ježíš se totiž nehádá s nějakými neznabohy, nýbrž právě s námi, lidmi věřícími. Protože právě my se vzájemně díváme na sebe, kolik toho kdo pro Pána Boha dělá a kolik cti si proto od nás zaslouží. Může Pán Bůh odměnit i ty, kteří pro něj v životě nic neudělali? A jestliže je odmění, zůstane ještě spravedlivým Bohem? My máme právo cítit se ukřivdění, když Bůh přeje stejně i těm, kdo si celý život žili bez Pána Boha, nechodili do kostela, neplatili salár a neúčastnili se sborového života. A mohou takoví, kteří nikdy pro církev nehnují ani prstem, přijít ke svaté Večeře Páně? A mohou mít všichni bez rozdílu církevní pohřeb? A to už vůbec nemluvím o tom, jak bychom si mohli představit, že se jednou v nebi setkáme se všelijakými kriminálníky, prostitutkami a já nevím s kým ještě. To přece nejde. To není žádná spravedlnost, to by pak mohl do nebe každý. To už je skoro lepší spravedlnost světská. Ta se o hříšníky lépe postará než Pán Bůh. To podobenství nás pobuřuje a vyvolává vážné otázky.

Například: Proč se někteří dali najmout na vinici Páně až tak pozdě? Vždyť Pán vinice vyšel už hned ráno, aby najímal do služby. Proč stáli na trhu celý den nečinně a nešli pracovat? To se jich nakonec ptá i sám hospodář. A jejich odpověď? „Nikdo nás nenajal.“ Jak to? Vždyť hospodář co tři hodiny běhal na trh a najímal na práci. Je to od nich jenom nepodařená výmluva? Může být. Možná slyšeli už ráno, jak hospodář najímá. Ale třeba kalkulovali s tím, že může přijít někdo s výhodnější nabídkou. Nebo k nim hospodářovo volání nedolehlo. Nebo mu nevěnovali pozornost. Těch důvodů, proč se nenechali najmout, může být hodně. A často to jsou skutečně jenom výmluvy. Ale všimněte si, že podobenství vůbec tuto otázku neřeší. Nešel jsi pracovat dřív, nevádí, pojd' teď. Nevadí, že za hodinu končí směna, a že už mnoho práce asi neuděláš. Přesto tě hospodář najímá.

A tady už pomalu začíná být zjevná jedna velmi podivná věc. Ono to totiž vypadá, jakoby hospodář ty dělníky vůbec nenajímal kvůli práci. Na vinici mu totiž už mnoho platní nebudou. Ten hospodář musí mít zjevně jiný důvod, proč je zve. A ten důvod vyjde najevo na konci podobenství. On jim prostě chce dát mzdu, ať už toho udělali moc nebo málo. On prostě ví, že ti nádeníci tu mzdu tak nebo tak potřebují. Že ten denár na den je prostě nutná potřeba, bez níž by svoji rodinu neuživili. A tak je najímá pouze a jen proto, aby jim mohl zaplatit. To je ale bláznivé podnikání! Tomu ta lidská spravedlnost opravdu nemůže rozumět.

Bratři a sestry, to podobenství nás pobuřuje, protože je demoralizující. To si pak každý řekne – „Tak to nemusím dělat nic a stejně přijdu do nebe!“ Ale kdo ví? Možná i takoví jednou projdou nebeskou branou.

Jenže ono to má přece jen háček. Takto vypočítavé uvažování zdaleka není myslitelné v případě žádného z těch najatých nádeníků. Nikdo z nich přece dopředu nevěděl, co hospodář zamýšlí. Pro všechny zúčastněné to byl šok. Ani ti, kteří se nechali najmout až na poslední chvíli, netušili, že dostanou celodenní mzdu. A tak to, že se nechali najmout na jedinou hodinu, není projev vypočítavosti, ale naopak čin veliké víry. Oni vůbec nepočítali s odměnou za celodenní práci. Ale uvěřili, že i tak to má cenu. Vlastně šli do toho bez nároku na odměnu. Paradoxně tak projevili větší víru než ostatní, kteří pracovali od rána. Ti ostatní spoléhali na své zásluhy, ale ti poslední mohli spoléhat leda tak na milost hospodáře. A skutečně pak dostali denár z pouhé milosti.

Zbývá ještě poslední otázka. Co když na tržišti zůstali ti, kteří se nenechali najmout vůbec. Podobenství je nezmiňuje, ale pokud tam byli, je zřejmé, že ti žádný denár nedostali. Vlastně jediný důvod k tomu, že někteří dostali denár, byl v tom, že přijali pozvání. Tedy že uvěřili, že má smysl jít někam pracovat, i když z lidského hlediska to už moc nedává smysl. A tato víra je v podobenství rozhodující. Jsme spaseni pouhou vírou. Vírou, že život má smysl i tenkrát, když jsme toho v životě moc nedokázali. Vidět smysl své práce nezávisle na té konečné odměně je osvobozující. Je to mnohem radostnější motivace než snaha o zásluhy. Ano, nemotivující je právě ta lidská, záslužnický pojatá spravedlnost. Ta nám říká: Proč bys ještě chodil někam pracovat, když už stejně nemáš nárok na žádnou odměnu! Už si moc nevyděláš. Tvé zásluhy budou nedostatečné, nemáš na to. Ale pustit se do něčeho jen tak, s pouhou vírou, že to má vždycky smysl, to je něco, co Pán Bůh opravdu dovede ocenit.

Modlitba: *Pane, děkujeme ti za ujištění, že i tenkrát, když už nemůžeme vykonat mnoho, tak to má cenu. Kéž se dovedeme spolehnout na tvou milost a na tvoji spravedlnost. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane, děkujeme ti za bratry a sestry, kteří na tvé vinici pracovali už před námi i za ty, s nimiž spolupracujeme dnes. Prosíme i za ty, kteří se k nám teprve přidají i za ty, kteří přijdou až po nás. Prosíme za ty, kteří se teprve rozmyšlejí a jsou na pochybách, zda to má cenu. Prosíme tě za tvoji církev. Za presbytery, aby otevírali sbor světu. Za mládež, aby ji svět nepobítil. Za rodiče, aby s dětmi sdíleli svou víru. Za děti, abychom je viděli ve sboru i v budoucnosti. Pane, ty neděláš rozdíly mezi lidmi. Kéž se ani my sami mezi sebou nepovyšujeme ani neponižujeme. Amen.*